

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1922 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring av professor C. Wimans personliga professur till en ordinarie professur i paleontologi och historisk geologi m. m.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1922 avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkt 62, föreslagit riksdagen, bland annat, att i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptaga det ordinarie bestämda anslaget till Uppsala universitet, nu 1,054,347 kronor, med halva beloppet eller i avrundat tal med 527,174 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 10 februari 1922 avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition (nr 61), under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag — med ändring av vad under punkt 62 i åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen till innevarande års riksdag föreslagits beträffande det ordinarie bestämda anslaget till Uppsala universitet — föreslagit riksdagen att

dels besluta, att den utav professorn C. Wiman nu innehavda personliga professuren i paleontologi skall förvandlas till en ordinarie professur i paleontologi och historisk geologi samt att i samband därmed den nuvarande ordinarie professuren i mineralogi och geologi vid Uppsala universitet skall benämnas professur i geologi med petrografi och mineralogi;

dels, med uteslutande från allmänna indragningsstaten av vad där finnes uppfört beträffande avlöning åt Wiman, i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala under avdelningen A) Avlöningar m. m., a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, matematisk-naturvetenskapliga sektionen uppföra en professor i paleontologi och historisk geologi med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänstens innehavare att vara underkastad de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna;

dels ock för ändamålet höja det ordinarie bestämda anslaget till Uppsala universitet, nu 1,054,347 kronor, med 7,500 kronor till 1,061,847 kronor samt i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptaga nämnda anslag med halva beloppet eller i avrundat tal 530,924 kronor.

I avseende å utredningen i ärendet hänvisar utskottet till sist åberopade statsrådsprotokoll.

Utskottets
yttrande.

Enligt utskottets mening resa sig starka betänkligheter mot ett bifall till det föreliggande förslaget. De till synes framträdande fördelarna av en anordning av nu ifrågasatt art kunna näppeligen tillmätas en avgörande betydelse, helst om man tager i betraktande de konsekvenser, vilka ofrånkomligt lära följa ett bifall till förslaget. De olägenheter, som nu vidlåda förhållandena i förevarande avseende vid Uppsala universitet, äro även tillfinnandes vid universitetet i Lund, och skulle en definitiv uppdelning av geologiprofessuren i Uppsala komma till stånd, lär ett motsvarande krav från Lunds universitet svårligen kunna tillbakavisas.

Härtill komma ock andra med en ny professur, helst i ett naturvetenskapligt ämne, förbundna omständigheter, vilka kunna förväntas medföra ökade statsutgifter. I sådant avseende må endast erinras om uppförande och vidmakthållande av en ny universitetsinstitution och de stora kostnader, som härmed följa. Tiderna synas utskottet icke vara sådana, att de inbjuda till inrättande av nya professorer även om, såsom i förevarande fall, merutgiften är reducerad till ett obetydligt belopp, och kan en dylik åtgärd som en omedelbar följd uppenbarligen draga med sig statsutgifter av en nu ej överskådlig omfattning.

Utskottet, som framdeles kommer att avgiva förslag beträffande

det ordinarie bestämda anslaget till Uppsala universitet i avseende å nu förevarande budgettermin, hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts framställning angående förändring av professor C. Wimans personliga professur till en ordinarie professur i paleontologi och historisk geologi icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 21 april 1922.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 34.

Reservation

av herrar *S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm, O. U. B. Olsson, J. L. Widell, P. A. Bergström, C. Johansson, A. Wiklund, O. H:son Waldén* och *J. D. Norman*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Det av universitetsmyndigheterna framlagda förslaget innebär, att den av riksdagen för professor Wiman beslutade personliga professuren skulle förändras till en ordinarie professur. Härigenom skulle ske en definitiv uppdelning av geologiens numera synnerligen omfattande ämnesområde på så sätt, att den ena professuren, vilken nu är ledig efter det professor Högbom den 7 januari 1922 erhållit avsked, skulle representera de delar av ämnet, som vila på en fysisk-kemisk grund, och benämnas professur i geologi med petrografi och mineralogi, samt den andra, Wimans nuvarande personliga professur, omfatta de grenar, som bygga på biologisk grundval, och benämnas professur i paleontologi och historisk geologi.

Att ämnet geologi numera utvecklats att omfatta så vitt skilda, speciella discipliner, att såväl den akademiska undervisningen som den vetenskapliga forskningen skulle lida av ämnets bibehållande inom ramen för en enda professur, finner utskottet vara av utred-

ningen ådagalagt. Då likaledes av utredningen med all önskvärd tydlighet framgår, att en lösning av frågan nu med det snaraste bör ske i samband med återbesättande av den efter Högbom lediga professuren, anser utskottet starka skäl tala för ett bifall redan nu till den ifrågasatta anordningen. Då utskottet alltså tillstyrker Kungl. Maj:ts framställning i förevarande del sker detta likväl under förutsättning, att professurens förändring från personlig till ordinarie icke får utgöra anledning till ökade krav på anslag för institutionsändamål.

Utskottet, som framdeles kommer att avgiva förslag beträffande det ordinarie bestämda anslaget till Uppsala universitet i avseende å nu förevarande budgettermin, hemställer alltså,

att riksdagen må

a) besluta, att den utav professorn C. Wiman nu innehavda personliga professuren i paleontologi skall förvandlas till en ordinarie professur i paleontologi och historisk geologi, samt att i samband därmed den nuvarande ordinarie professuren i mineralogi och geologi vid Uppsala universitet skall benämnas professur i geologi med petrografi och mineralogi,

b) med uteslutande från allmänna indragningsstaten av vad där finnes uppfört beträffande avlöning åt Wiman, i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala under avdelningen A) Avlöningar m. m.,
a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, matematisk-naturvetenskapliga sektionen uppföra en professor i paleontologi och historisk geologi med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet och med skyldighet för tjänstens innehavare att vara underkastad de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna,

c) för ändamålet höja det ordinarie bestämda anslaget till Uppsala universitet, nu för år 1,054,347 kronor, med 7,500 kronor för år.»